

การประกอบอาชีพเป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปอดจากการสัมผัสสารก่อมะเร็งปอดในสภาพแวดล้อมการทำงาน การศึกษาวิทยาการระบาดเชิงวิเคราะห์แบบย้อนหลังครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงจากการประกอบอาชีพต่อการเกิดโรคมะเร็งปอดในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มศึกษา คือ ผู้ป่วยโรคมะเร็งปอดจำนวน 220 คน และกลุ่มควบคุมคือ ประชาชนที่ไม่เป็นมะเร็งปอดจำนวน 440 คน ทั้งสองกลุ่มมีคุณสมบัติคล้ายคลึงในด้านเพศ อายุ (อายุต่างกันไม่เกิน 2 ปี) และอาศัยในหมู่บ้านเดียวกันของจังหวัดลำปาง ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์คูเคอร์-ริชาร์ดสัน 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์เท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยโลจิสติกแบบไม่มีเงื่อนไข

ผลการวิจัยเมื่อควบคุมปัจจัยการสูบบุหรี่ พบว่า คนทำงานในอุตสาหกรรมบริการและอาชีพพนักงานทำความสะอาด/ดูแลสวน มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2.5 เท่า (95% CI = 1.1-5.6, $p < .05$) และ 3.1 เท่า (95% CI = 1.1-8.7, $p < .05$) ตามลำดับ การสัมผัสสิ่งคุกคามต่อสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ คิวบิกเมตรต่อชั่วโมงจากการเผาไหม้ทางการเกษตร 1.7 เท่า (95% CI = 1.1-2.5, $p < .05$) สีทาไม้/สารตัวทำละลาย 1.8 เท่า (95% CI = 1.1-2.9, $p < .05$) ฟุ้งละอองจากการเพาะปลูก 1.8 เท่า (95% CI = 1.2-2.6, $p < .05$) และควันบุหรี่ในสถานที่ทำงาน 2.2 เท่า (95% CI = 1.5-3.4, $p < .001$) ขณะที่การใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลขณะทำงานช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็งปอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ผลการศึกษาครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า พยาบาลอาชีวอนามัยและทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักในการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งปอดแก่คนทำงานกลุ่มเสี่ยง ที่สำคัญคือ ควรเน้นให้คนทำงานใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะทำงาน ร่วมกับการเสริมสร้างความตระหนักและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะในประเด็นปัจจัยเสี่ยงโรคมะเร็งปอดจากการประกอบอาชีพ

Certain occupations are proven to be risk factors for lung cancer as a result of exposure to carcinogen in working environment. This population based case-control study was designed to analyze occupational risk factors for lung cancer in Lampang Province. The study sample consisted of 220 lung cancer cases and 440 non cancer cases. These two groups were similar in terms of gender, age (± 2 years) and residential area within the same village of Lampang Province. Data collection was undertaken during May to December 2009. Research instrument was an interview form developed by the researcher based on a literature review. The content validity of the interview form was confirmed by the panel of five experts and its validity index was 1.00. The reliability of the form was tested using Kuder-Richardson 20 and its value was 0.84. Data analysis was performed using unconditional logistic regression.

The main results after adjusted for smoking illustrated the statistically significant lung cancer risks were observed among employees in the service industry (OR = 2.5, 95% CI = 1.1-5.6, $p < .05$) and cleaners (OR = 3.1, 95% CI = 1.1-8.7, $p < .05$). Hazard exposures in working environments found to be significant risks from exposure to the following materials: burning plant material (OR = 1.7, 95% CI = 1.1-2.5, $p < .05$); paint/solvent (OR = 1.8, 95% CI = 1.1-2.9, $p < .05$); agricultural cultivation dust (OR = 1.8, 95% CI = 1.2-2.6, $p < .05$) and tobacco smoke in the workplace (OR = 2.2, 95% CI = 1.5-3.4, $p < .001$). Nonetheless using personal protective equipment was found to reduce risk for lung cancer significantly ($p < .001$).

The results of the study indicate that occupational and environmental health nurses and other related health personnel should pay attention to preventing and controlling lung cancer among high risk workers. In particular, they should focus on encouraging workers to use personal protective equipment while working. Raising awareness along with information dissemination to the public concerning risk factors of occupational lung cancer should also be addressed.